

РЕШЕНИЕ

№ 920

гр. София, 21.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, NO III ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мирослава Тодорова

Членове: Христинка Колева
Иво Юр. Хинов

при участието на секретаря Рени Ив. Атанасова
в присъствието на прокурора Г. Ив. Г.
като разгледа докладваното от Иво Юр. Хинов Въззивно наказателно дело от
общ характер № 20231100605659 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.334 НПК.

То е образувано въз основа на въззивен протест от СРП против Присъда от 20.06.2023 г по н.о.х.д. № 1 602/23 на СРС, 94 състав, с която подсъдимият А. С. К. е бил признат за невиновен и оправдан по обвинението, че на местните избори на 27.10.2019 г и 03.11.2019 г е упражнил своето активно избирателно право без да има право за това, което представлява две деяния по чл.168 ал.1 НК. За да достигне до този извод СРС е приел, че деянието е извършено от обективна страна, но не и от субективна, доколкото подсъдимият не е съзнавал, че няма право да гласува.

В протеста се посочва, че тази присъда противоречи на чл.5 ал.5 от Конституцията и чл.37 ал.1 ЗНА, доколкото с обнародването си законите се довеждат до знанието на всички лица, като се ползват с необорима презумпция за това, без значение обективното им незнание. Счита, че СРС е достигнал до изводите си въз основа на порочни разсъждения, че от неговото поведение и това на лицата около него може да се направи извод за направено от него предположение или знание, че той може да гласува. Счита този анализ за незаконосъобразен и неправилен, доколкото са в грубо противоречие с принципа за правната сигурност, гарантират с обнародване на правните норми. Прави искане да се отмени присъдата, като се постанови нова присъда, с която подс. К. да бъде признат за виновен.

В съдебно заседание СГП се позовава на Решение № 44/19.02.2013 г на ВКС по к.д. № 2161/12, съобразно което незнанието на закона не оневинява. Поради което е налице субективният момент, нужен за ангажиране на наказателната отговорност на подсъдимия. Счита, че не може да се кредитират думите на св.Д.а, че неустановено лице е извършило проверка в общината и е установило, че подсъдимият има право да гласува. Предлага да се уважи протеста.

В съдебно заседание адв. Г., защитник на подс. К., посочва, че той добросъвестно е смятал, че има право да гласува. Предлага да се възприеме становището на СРС, че не е налице вина от негова страна, доколкото не е съзнавал общественно-опасния характер на деянието си. Посочва, че той е имал основание да счита, че има право да гласува, доколкото така му е било казано от лицето „Д.“ и е бил избран за член на СИК. Посочва, че е налице несъзнавана непредпазливост от негова страна. Моли да се потвърди оправдателната присъда.

Подсъдимият А. К. подкрепя казаното от адвоката му.

Софийски градски съд, III въззивен състав, след като обсъди доводите на страните и взе предвид естеството на повдигнатото обвинение и събраните по делото доказателства, установи следното:

Настоящото производство е въззивно, поради което съдът дължи на първо място отговор на доводите в протеста и тези, направени от страните в съдебното заседание; също така дължи и служебна проверка на всички аспекти на законосъобразността на първоинстанционния съдебен акт, независимо от липсата на изрични доводи на страните в тази насока. Последните правомощия може да упражни само ако са в полза на защитата, предвид правилото на съответния протест.

Относно доводите в протеста. По своето естество тези доводи се отнасят до това, че подсъдимият К. е виновен, доколкото законите са обнародвани и е налице необорима презумпция за знанието им. Прокурорът счита, че по този начин се гарантира правната сигурност. Това е и единствения довод в протеста. В съдебно заседание представителят на СГП разширява предмета на протеста, като посочва, че не следва да се кредитират твърденията, че подсъдимият е бил уведомен от трето лице – „Д.“ – че има право да гласува. Това представлява ново основание за евентуален порок на присъдата – а именно необоснованост. Той не е бил въведен своевременно, в с рока за обжалване на присъдата. Поради което е недопустим. При все това съдът ще му даде отговор.

На първо място съдът отбелязва, че от обективна страна по несъмнен начин се установява, че са реализирани елементите от фактическия състав на деянието по чл.168 ал.1 НК. А именно подс.К. е руски гражданин, доколкото е роден в СССР и родителите му (баща му е бил български гражданин, а майка му съветски гражданин) не са направили специална декларация за избор на българско гражданство. От петгодишна възраст той живее в България, като притежава документ за самоличност за трайно пребиваващ чужд гражданин.

Поначало не е гласувал в изборите.

Към момента на провеждане на местните избори през 2019 г, негова приятелка св.В. Д.а го убедила да се запише като член на Секционна избирателна комисия (СИК), с оглед допълнителния доход, което това щяло да му осигури. Той изпитвал съмнения дали това е възможно, доколкото не бил български гражданин, но след нужните проверки, осъществени от трето лице с малко име Д. (неговата самоличност не е установена) бил уверен, че няма пречки. Подал молба и бил записан като член на СИК. Респективно тя го убедила и да гласува за определена политическа сила, с което той се съгласил, доколкото се считал за задължен, доколкото тази политическа сила му осигурила дохода като член на СИК.

Респективно двукратно, при двата тура на местните избори на 27.10.2019 г и 03.11.2019 г, той е упражнил своето активно избирателно право, като е бил дописан в списъка и след това е гласувал. Преди това дописване и преди да му бъде позволено да гласува, св.С., Председател на същата СИК, в която участвал и подсъдимият, провел консултации в РИК (Районната избирателна комисия), като приел, че дописването и допускането до гласуване е законосъобразно.

Горната фактическа обстановка се установи от обясненията на подсъдимия, показанията на св.С., св.Д.а, св.К., графическа експертиза, писмени документи. Няма противоречие между доказателствата.

Доводите на прокурора за несъществуването на лицето „Д.“ не са основателни. В действителност, макар и неговата самоличност да не е установена, все пак се установява, че именно трето лице (с малко име „Д.“) е уверило подсъдимия и приятелката му към този момент (св.Д.а), че подсъдимият може да бъде член на СИК. Това обстоятелство, обаче, е странично, относно основният въпрос – който е за упражненото право на глас. Не е повдигнато обвинение за участието на подсъдимия като член на СИК и участието на лицето „Д.“, което се изразява в уверение, че това участие е законосъобразно, има по-скоро второстепенно значение.

Прокурорът в допълнението към протести си посочва, че СРС е достигнал до изводите си въз основа на порочни разсъждения, че от поведението на подсъдимия и това на лицата около него може да се направи извод за направено от него предположение или знание, че той може да гласува. Счита този анализ за незаконосъобразен и неправилен, доколкото са в грубо противоречие с принципа за правната сигурност. В действителност именно от поведението, обективизирано от едно лице, може да се съди за субективните му преживявания. А в случая вътрешната убеденост на подс.К., че има право да гласува, е безспорно установена не само от начина, по който той е гласувал (след като е бил уверен, че има такова право от св.С. и от св.Д.а), но и от убеждението на тези лица, че той има такова право. Макар и св.Д.а да се е водила от практични мотиви (тя е убедила подс.К. да гласува за определена политическа сила), все пак св.С. е извършил справка в РИК и е останал с убеждението, че подс.К. има право да гласува. Поради което и правилно СРС е достигнал до извод, че подс.К. е считал, че има право да гласува. В действителност и самият прокурор не

оспорва съществуването на такова вътрешно убеждение, а счита, че то няма правно значение, доколкото се прилага необоримата презумпция за знанието на закона (коментирано по-долу) и се нарушава правната сигурност. Това са различни неща. След като от фактическа страна се установява, че подс.К. е имал вътрешно убеждение, че има право да гласува, следва от правна страна да се изследва правното значение на това убеждение, конфронтирано с правното значение на обнародването на закона. Т.е. да се изследва субективната страна на деянието.

На второ място, от субективна страна, също така несъмнено се установява, че подс.К. не е съзнавал обществената опасност на деянието си. Видно от неговите обяснения, той е считал, че има право да гласува. Това негово становище е било формирано добросъвестно, доколкото е бил уверен за това от съответните длъжностни лица, отговорни за процеса на гласуване – а именно от останалите членове на СИК – и най-вече от св.С., председател на СИК, който посочва, че се консултирал и с РИК преди да позволи на подс.К. да гласува. В действителност той е съзнавал, че е член на СИК и че всички останали членове на СИК гласуват. Поради което и добросъвестно е считал, че има право да гласува.

Оттук правилно СРС е достигнал до извода, че липсва вина – доколкото липсва съзнание за обществената опасност на деянието.

Единственият довод в протеста се базира на твърдението, че присъда противоречи на чл.5 ал.5 от Конституцията и чл.37 ал.1 ЗНА, доколкото с обнародването си законите се довеждат до знанието на всички лица, като се ползват с необорима презумпция за това, без значение обективното им незнание. Този довод не е основателен. Съответните норми посочват, че законите се обнародват – но не посочват, че е налице необорима презумпция, че след обнародването им те са достояние на всички лица, както твърди прокурорът. В действителност това обнародване дава възможност на адресатите на правните норми да се запознаят със съдържанието им, респективно да съобразят поведението си с него.

Поради което в нашия правен ред не съществува презумпция, още повече необорима, че обнародвания в ДВ закон е доведен до знанието на всеки един правен субект и той знае съдържанието му. Както основателно посочва прокурорът пред СРС, това е и обективно невъзможно.

В действителност наказателната отговорност се ангажира не при знанието на законите, евентуално при използване на презумпции за такова знание или дори за необорими презумпции. Тя се ангажира при наличие на вина. А вината е субективното отношение на дееца към деянието му. Това отношение има за обект два елемента – самото деяние и обществената му опасност. Така деецът следва да съзнава всички елементи от своето деяние (в обратната хипотеза е налице чл.14 НК) – което в случая е налице. Подс.К. е съзнавал, че не е български гражданин, а е руски гражданин, както и че е гласувал за местните избори. Но на второ място деецът следва да съзнава и противоправността на деянието, разбираана в най-широк смисъл. Т.е. да съзнава, че неговото деяние е противозаконно, нередно, неправилно и нарушаващо определени забрани. Само в такъв случай може да е налице умисъл.

Именно този втори елемент не е налице по настоящето дело. Подс.К. не само е съзнавал, че има право да гласува, но е формирал тази си представа при такива обстоятелства, че поначало не е имал съмнения за това. Както е посочено по-горе, той е бил допуснат като член на СИК (а едно от условията за това е да има вече признато право да гласува) и е бил уверен за съществуването на правото си да гласува от Председателя на СИК, св.С., който го е дописал в списъка и който преди това се е консултирал с РИК по този въпрос. Поради което и добросъвестно е считал, че има право да гласува.

Несъмнено е, че липсва вина.

Не са основателни доводите на СГП, направени в съдебното заседание. Той се позовава на Решение № 44/19.02.2013 г по н.д.№ 2161/12 на ВКС. Относителната част от него е следната:

„И от обясненията на подс. М. се установява, че той е имал съзнанието за невалидността на СУМПС, за което е бил наказан по административен ред и е следвало да направи необходимото за подновяването му, като докаже със съответните документи пригодността си за управление на МПС от категорията на добитата от него правоспособност, както това е сторил месец след инкриминираното деяние (виж писмо изх. № 109-12/2012 г. за новото му СУМПС, издадено на 24.04.2012 г.), като незнанието на закона не го оневинява.“

И по-точно защитата твърди, че подсъдимият е знаел, че след като са му отнети контролните точки, то не може да кара кола, но не е знаел, че трябва да издържи нов изпит и да получи ново СУМПС, преди да управлява кола; при това положение е достигнато до извода, че „незнанието на закона не го оневинява“. Т.е. тук е налице вина, доколкото той е имал съзнание за противоправността на деянието си – да управлява МПС при отнети контролни точки, след което старото СУМПС вече не е валидно. Обстоятелството, че не е съзнавал как точно следва да си възстанови СУМПС е правно ирелевантно.

А настоящият случай е съществено различен. Подсъдимият не е имал съзнание за противоправността на деянието си, доколкото основателно е можел да вярва в компетентността на св.Д.а и св.С.а, които са го уверили, че може да гласува. Следва да бъде посочено, че на местните избори имат право да гласуват не само българските граждани, но и чужди граждани – стига да са граждани на друга държава членка на ЕС и да отговарят на изискването за уседналост. Това обстоятелство – възможността да упражнят правото си на глас и трайно пребиваващите чужди граждани – евентуално е довело до грешната преценка у св.С., че подсъдимият има право да гласува.

Не може да се приеме, че след като подсъдимият се е доверил на преценката на Председателя на СИК, подкрепена и от проведената консултация с РИК, все още е считал, че в действителност няма право да гласува и поради това деянието му е виновно.

Поради което и оправдателната присъда следва да се потвърди.

Воден от горното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Присъда от 20.06.2023 г по н.о.х.д. № 1 602/23 на СРС, 94 състав.
Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____